

UNIVERSITATEA PETROL-GAZE PLOIESTI
FACULTATEA: STIINȚE ECONOMICE
SPECIALIZAREA: ADMINISTRAREA AFACERILOR

REFERAT

EVOLUTIA INDUSTRIEI IN PERIOADA 1945-1989

COORDONATOR:
Lector univ. dr. MIHAI IRIMIEA
Asistent Dr. UNGUREANU

STUDENTA:
GUȘOIU MARIA –MIHAELA
Grupa 7B

2006-2007

CUPRINS

	Pag.
Capitolul I: Aspecte generale ale economiei dupa cel de-al doilea razboi mondial	3
Capitolul II: Industrializarea - motorul cresterii economice in Romania	4
II.1. Dinamica produsului social si a productiei industriale	8
Concluzii	9
Bibliografie	10

CAPITOLUL I: Aspecte generale ale economiei dupa cel de-al doilea razboi mondial

După cel de-al doilea război, una dintre cele mai urgente probleme era redresarea economiei, pentru că agricultura, industria și întreaga infrastructură economică suferise mari distrugerii și pierderi.

Consecințele nefaste ale patrunderii Uniunii Sovietice în economia românească au fost: ruperea legăturilor tradiționale cu Occidentul, o izolare și mai completă decât cea din timpul suzeranității otomane din secolul al XVIII-lea și exploatarea economică directă din partea U.R.S.S. prin intermediul sovromurilor (societăți mixte romano-sovietice, înființate în urma unui acord economic încheiat la Moscova la 8 mai 1945, care activau în principalele sectoare ale economiei românești).¹

În prima jumătate a anului 1947, Partidul Comunist a acționat pentru a-și mări controlul asupra tuturor ramurilor economiei. Planificarea și conducerea centralizată erau la ordinea zilei și toate măsurile pe care le-a luat s-au dovedit a fi doar faza pregătitoare în vederea naționalizării industriei și colectivizării agriculturii. La 5 aprilie, un nou Minister al Industriei și Comerțului și-a asumat puteri largi în strangerea și distribuția bunurilor agricole și industriale de consum, alocarea materiilor prime pentru industrie, regularizarea investițiilor în întreprinderile particulare și detinute de stat și în controlarea creditelor. Transformarea economiei românești în conformitate cu modelul sovietic a fost însoțită de integrarea ei în blocul sovietic.

În iunie 1948, Marea Adunare Națională a votat legea naționalizării întreprinderilor industriale, de asigurări, miniere și de transport, care, împreună cu începutul procesului de colectivizare în martie 1949, au făcut din stat singurul detinator de resurse, care puteau fi astfel direcționate spre accelerarea dezvoltării industriale.

Planul de stat lansat la 24 decembrie 1948 urmărea realizarea a 5 obiective: dezvoltarea extensivă, autarhia economică, planul central și planificarea, investiții masive în industria grea în dauna celei de consum și sovietizarea industriei românești.

Structura investițiilor

Tabelul 1

Anul	Industrie
1951	48,5%
1953	57,5%
1981	50,7%
1982	46,9%
1983	48,0%
1984	51,7%

În consecință, programul de modernizare rapidă, lansat după 1948, a fost un eșec. Parametrii propuși nu au fost realizați, chiar dacă în anumite ramuri s-a înregistrat o creștere a

¹ Mihai Barbulescu, Dennis Deletant, Keith Hitchins, Serban Papacostea, Pompiliu Teodor, „Istoria României (Editie revazută și adăugită)”, Editura Corint, București, 2003, pag.399-400.

productiei industriale. Realitatea de la sfarsitul anilor 1950 indica persistenta acelorasi probleme: inapoierea, in principal, apoi o structura sociala predominant agrara, cu o eficienta scazuta.

CAPITOLUL II: Industrializarea - motorul cresterii economice in Romania

In perioada 1951-1989, dezvoltarea economiei s-a desfasurat pe baza planurilor cincinale si a fost concentrata pe dezvoltarea industrială. Prin aceasta se urmarea transformarea Romaniei intr-un stat industrial-agrar cu o economie eficienta, lichidarea decalajelor de dezvoltare economica dintre zone, regiuni, judete si apropierea nivelului dezvoltarii economico-sociale a acestora, crearea unei structuri moderne a economiei in profil de ramura, departamental si teritorial, in care industria sa aiba rolul central, alegerea si folosirea rationala in procesul dezvoltarii a resurselor disponibile din fiecare zona si unitate teritoriala, in concordanta cu nevoile tarii si ale zonei sau unitatii teritoriale.²

In primii ani, industrializarea-considerata motorul cresterii economice in Romania-s-a realizat preponderent pe cale extensiva, prin marirea personalului si a investitiilor, iar construirea combinatului siderurgic de la Galati poate fi considerat ca simbolul acestei politici de industrializare prin forte proprii-o dezvoltare, pentru a folosi expresia lui de Gaulle, „tous azimutus”.

Industrializarea- ritm de crestere

Tabelul 2

	1938	1950	1965
Industria chimica	100%	193%	1200%
Industria constructiilor de masini	100%	179%	2300%
Industria alimentara	100%	107%	382%

Dupa 1970, Ceausescu a accentuat rata de dezvoltare a industriei, fara a tine cont de indicatorii economici reali.

Autoritatile au investit in trei domenii: industrie grea (siderurgie, constructii de masini, aeronautica, industrie extractiva si industrie chimica); infrastructura: Canalul Dunare-Marea Neagra, Canalul Poarta Alba-Midia-Navodari; proiecte cu caracter mai mult propagandistic decat economic: Canalul Bucuresti-Dunare si transformarea Capitalei in port la Dunare, Centrul Civic si Casa Poporului, transformarea satelor, prin sistematizare, in orase agro-industriale.

Astfel, ponderea investitiilor alocate industriei constructoare de masini, energiei electrice si termice, combustibililor, chimiei si metalurgiei, in intervalul 1980-1989, s-a situat intre 17,7%- 28,9%, 10,8%- 25, 2%, 13,2%- 22,1%, 9,5%- 14,7% si 10%- 14,2%.

Tabelul 3

Anul	Industrie
1951	48,5%
1953	57,5%
1981	50,7%
1982	46,9%

² Maria, Dumitru Muresan, „Istoria economiei”, Editura Economica, Bucuresti- 1998, pag. 327.

1983	48,0%
1984	51,7%

Transpunerea in fapt a modelului productiei industriale bazat pe industria grea s-a realizat intr-un efort investitional,realizat prin fortarea investitiilor in acest sens, in defavoarea consumului populatiei si cu pretul unor profunde dezechilibre sectoriale.

Investitiile efectuate in economia nationala inregistreaza o tendinta de crestere permanenta, de la un interval la altul,pana in 1986, iar ulterior o tendinta de scadere.In cadrul investitiilor efectuate in economia nationala,cele alocate industriei ocupa locul central,ele situindu-se in jurul a 45-46%,in unii ani atingand chiar si peste 50%. Deosebit de semnificativa este alocarea investitiilor industriale pe cele doua grupe ale industriei. Astfel, grupa A, in care erau incluse ramurile producatoare de mijloace de productie,adica de bunuri investitionale,respectiv industriile metalurgica,siderurgica, constructoare de masini s.a., a beneficiat de cea mai mare parte a investitiilor, de peste 80% in intreaga perioada, apropiindu-se,uneori, chiar de 90%. Grupa B, in care erau incluse industriile producatoare de bunuri de consum individual,industriile alimentara,textila, de pielarie,s.a.,a beneficiat,in medie, de aproximativ 11% din investitiile industriale,rareori ajungand in jurul a 16%.

Efectuarea unor investitii de asemenea proportii s-a concretizat in sporirea numarului de intreprinderi,atat al celor de stat,cat si al celor cooperatiste(intr-o masura mai mica).³

Nr. intreprinderilor industriale in perioada 1960-1989⁴

Tabelul 4

Anul	1960	1970	1980	1985	1986	1987	1988	1989
Intreprinderi(nr).Total din care:	1658	1731	1752	1913	1048	1972	1091	1102
-industrie de stat de subordonare republicana si locala	1319	1372	1334	1456	1520	1526	1532	1541
-industrie cooperatista	339	359	418	457	528	546	559	561

Numarul populatiei salariate specializata in industrie a crescut considerabil:⁵

Tabelul 5

Anii	Populatie ocupata in Economie,mii persoane	Fonduri fixe ale industriei	
		Mii persoane	% in total populatie ocupata
1950	8377,2	1000,7	12,0
1960	9537,7	1440,2	15,1
1970	9875,0	2276,8	23,0
1980	10350,1	3678,7	35,5
1985	10586,1	3927,8	37,1
1986	10669,5	3978,4	37,3
1987	10718,6	4013,8	37,4
1988	10805,4	4064,6	37,6

³ Maria,Dumitru Muresan, *op. cit.*, pag.329

⁴ *Anuarul statistic al Romaniei 1990*, pag.420

⁵ *Anuarul sttistic al Romaniei 1990*, pag.102-103

1989	10945,7	4169,0	38,1
------	---------	--------	------

In perioada 1950-1989 productia industrială totală a crescut de 44 ori, în ritm mediu anual de 10,2%, cea a ramurilor din grupa A de 61 ori, iar cea a ramurilor din grupa B de 25 ori, în ritm mediu anual de 11,1% și respectiv 8,6%. Creșterea mai mare s-a înregistrat până în 1980, ulterior ritmul mediu anual fiind de 3,3% în anii 1981-1989 și de 2,6% în anii 1986-1989.

In perioada 1950-1989, a crescut producția principalelor produse industriale, astfel:⁶

Tabelul 6

Produsul	Unitatea de masura	1938	1989	Nivelul maxim
Energie electrica	Mil. kwh	1130	75851	1989
Titei extras	Mii tone	6594	9173	1970=13377
Tractoare	Bucati		17124	1983=77142
Combine pentru recoltat paioase si porumb	Bucati		5649	1985=6806
Autocamioane	Bucati		13515	1985=20788
Apartamente din fondurile Statului	Numar		54979	1981=150509
Incaltaminte din piele	Mil. perechi	3	52	1980=64

Astfel, sub aspect strict cantitativ, rezultatele sunt remarcabile, dar ele au fost însoțite de neajunsuri numeroase de ordin calitativ. Unul din aspectele negative este acela că sporirea fondurilor a avut loc paralel cu un proces de creștere a gradului de uzură fizică și morală, reînnoirea lor tehnică fiind nesemnificativă la nivelul ansamblului economiei naționale, prin aceasta urmărindu-se micșorarea ratei amortizării și, implicit, a costurilor de producție.

Mentineră în funcțiune a utilajelor cu grad avansat de uzură fizică și morală impune o creștere semnificativă a activității de întreținere și de reparații. Astfel, fondurile banesti alocate pentru întreținere și reparații cunoaște o curbă permanent ascendentă, de la 21,7 miliarde lei în 1975 la 80,0 miliarde lei în 1989. La acestea se adaugă și calitatea scăzută a marfurilor românești și, implicit, lipsa de competitivitate pe piețele străine, care se resimte cu deosebire în comerțul exterior și se măsoară în deficitele balanței exterioare.

Dezvoltarea industriilor mari consumatoare de energie a dus la creșterea consumurilor energetice ale industriei, având ca rezultat creșterea cheltuielilor de producție și scăderea profitabilității activității industriale, iar în unele situații chiar pierderi, care au fost suportate de la bugetul statului.

Ponderele consumurilor energetice și de energie electrice în industrie în totalul consumurilor pe economie, în perioada 1981-1989⁷

Tabelul 7

Consumuri	1981-1985	1986-1989
Consumuri energetice	73,9	77,2
Consumuri de energie electrice	77,4	79,5

Dezvoltarea doar a ramurilor preferate de politica industrială de atunci, s-a făcut și cu prețul neglijării, sau chiar sacrificării altor ramuri industriale, între care și industria alimentară, careia, în 1980-1989, i s-a alocat mai puțin de 5% din totalul investițiilor industriale. Oferta

⁶ Anuarul statistic al României 1990.

⁷ C. Ionete, **Criza de sistem a economiei de comandă în etapa sa explozivă**, Editura Expert, București, 1993, pag. 90.

scazuta de produse alimentare pe piata interna a dus la aparitia „pietei paralele”,a preturilor de specula si, implicit, la diminuarea consumului populatiei si a nivelului de trai,dar si la ingustarea pietei interne,un fenomen care are efect de bumerang asupra posibilitatilor viitoare de dezvoltare a unei parti a capacitatii de productie a industriei.In prima parte a perioadei mentionate,fenomenul a imbracat forma mascata a unei mase monetare disponibile si a cresterii economiilor populatiei.In cea de-a doua el imbraca forma evidenta a deprecierei monetare,prin cresterea preturilor si scaderea veniturilor reale ale populatiei.

Economia romaneasca este,fara indoiala,cea mai strict centralizata si rigid planificata economie din intregul lagar socialist, o situatie care genereaza ineficienta,lipsa de flexibilitate,care descurajeaza initiativele.Accentul excesiv pus pe dezvoltarea industriei grele a creat un dezechilibru care face ca pe hartie tara sa arate bogata,dar cu pretul saracirii populatiei.In mod paradoxal,fabricile industrializarii socialiste, in loc de a produce bogatie,produc saracie.⁸

Romania ilustreaza perfect anecdota celor sase paradoxuri ale socialismului: nu exista somaj, dar nimeni nu lucreaza, dar planul se depaseste; planul se depaseste, dar magazinele sunt goale; magazinele sunt goale, dar toti au frigidererele pline; toti au frigidererele pline, dar toti sunt nemultumiti; toti sunt nemultumiti, dar , la alegeri, guvernul obtine 99,99% din voturi.⁹

Pentru a atenua subutilizarea capacitatilor de productie, se recurge la importul de materii prime si de energie,dar datorita utilajelor si tehnologiilor inechitate,se accentueaza criza energetica si de materii prime,precum si slaba profitabilitate a industriei. Se contureaza astfel un cerc vicios, pentru depasirea caruia se apeleaza la folosirea partiala a unor capacitati de productie, conservarea altora, suprasolicitarea resurselor interne de combustibili,de petrol indeosebi s.a. Toate acestea nu reusesc insa sa modifice principial efectele negative ale politicii economice din acea vreme. Subutilizarea cronica a capacitatilor de productie, deci implicit a fortei de munca din industrie, mascata adesea prin concedii fara plata, program redus de lucru s.a , a limitat substantial cresterea produsului social si mai ales a venitului national daca avem in vedere ca in perioada 1985-1989 contributia industriei la crearea produsului social si a venitului national reprezenta circa 66% si respectiv 59%.

II.1. Dinamica produsului social si a productiei industriale

Dinamica produsului social si a venitului national creat in industrie, in perioada 1950-1989¹⁰

Tabelul 8

		1989 in procente fata de			
		1950	1980	1985	1988
Produs social	35 ori	137	107,8	97,8	
Venit national	39 ori	108	94,2	92,4	

O imagine de ansamblu asupra evolutiei industriei romanesti in perioada 1938-1989 ne arata o substantiala crestere cantitativa a productiei industriale,dar insotita si de multe consecinte negative, ele caror efecte se manifesta cu deosebire in ultimul deceniu,cand ritmul mediu anual de

⁸ Vlad Georgescu, „ **Istoria romanilor.De la origini pana in zilele noastre**”, Editura Humanitas, Bucuresti- 1992.

⁹ Florin Constantiniu- „ **O istorie sincera a poporului roman** ” Editura Univers Enciclopedic, Bucuresti- 1997.

¹⁰ **Anuarul statistic al Romaniei 1990** ,pag.238-239.

crestere cunoaste o tendinta evidenta de diminuare, la 3,3% in perioada 1981-1989 si la 2,6% in perioada 1986-1989, in timp ce in perioada 1951-1989 el a fost de 10,2%.¹¹

Dinamica productiei industriale in perioada 1938-1989¹²

Anii comparati								
Anii de baza	1938	1950	1960	1970	1980	1985	1988	1989
1938	100	147	502	17 ori	48 ori	58 ori	66 ori	65 ori
1950		100	340	11 ori	33 ori	40 ori	45 ori	44 ori
1960			100	334	966	12 ori	13 ori	13 ori
1970				100	289	348	394	386
1980					100	120	136	134
1985						100	113,3	110,9
1988							100	97,9

Concluzii

In 1989,desi Romania anunta rambursarea datoriei externe,criza economica devenise acuta in toate sectoarele economiei. Produsele industriale aveau tot mai putin acces pe pietele occidentale,organismele financiare internationale evitau Romania, iar Ceausescu a renuntat la clauza natiunii celei mai favorizate in schimburile cu Statele Unite.

Dupa 1989 se urmareste cu perseverenta nu numai depasirea dezorganizarii si caderii unor industrii, ci si perfectionarea lor, ridicarea calitatii si ieftenirea produselor,promovarea intereselor fundamentale ale economiei tarii.

Bibliografie

- *** **Anuarul statistic al Romaniei 1990.**
- Barbulescu, Mihai; Deletant,Dennis; Hitchins, Keith; Papacostea, Serban;Teodor, Pompiliu- **Istoria Romaniei** (editie revazuta si adaugita), Editura Corint, Bucuresti, 2003.
- Constantiniu, Florin- **O istorie sincera a poporului roman**, EdituraUnivers Enciclopedic, Bucuresti, 1997.

¹¹ Maria, Dumitru Muresan, *op. cit.*, pag. 335-336.

¹² *Anuarul statistic al Romaniei 1990*, pag. 432-433.

- Dumitrescu, Nicoleta (coord.)- **Istoria romanilor**(manual), Editura Humanitas Educational, Bucuresti, 2001.
- Ionete C.- **Criza de sistem a economiei de comanda in etapa sa exploziva**, Editura Expert, Bucuresti, 1993.
- Mitu, Sorin (coord) - Istoria romanilor(manual), Editura Sigma, Bucuresti, 2000.
- Muresan, **Maria**, Dumitru- **Istoria economiei**, Editura Economica, Bucuresti, 1998.
- Scurtu,Ioan(coord.)- **Istoria romanilor din cele mai vechi timpuri pana astazi**(manual), Editura Petrion, Bucuresti, 2000.